

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 28ης Νοεμβρίου 2006 *

Στην υπόθεση C-413/04,

με αντικείμενο προσφυγή ακυρώσεως δυνάμει του άρθρου 230 ΕΚ, η οποία ασκήθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2004,

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκπροσωπούμενο από τους A. Baas και U. Rösslein, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγον,

υποστηριζόμενο από την

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους J. Sack και P. Van Nuffel, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνουσα,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενου από τους A. Lopes Sabino και M. Bishop,

καθού,

υποστηριζόμενου από τις

Δημοκρατία της Εσθονίας, εκπροσωπούμενη από τον L. Uibo,

Δημοκρατία της Πολωνίας, εκπροσωπούμενη από την M. Węglarz καθώς και από τους T. Nowakowski και T. Krawczyk,

παρεμβαίνουσες,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, Πρόεδρο, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, R. Schintgen, P. Kūris και E. Juhász, προέδρους τμήματος, K. Schiemann (εισηγητή), J. Makarczyk, Γ. Αρέστη, A. Borg Barthet, A. Ó Caoimh και L. Bay Larsen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: L. A. Geelhoed
γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 15ης Μαρτίου 2006,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 1ης Ιουνίου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με το δικόγραφο της προσφυγής του, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζητεί την ακύρωση της οδηγίας 2004/85/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2004, για τροποποίηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων στην Εσθονία (ΕΕ L 236, σ. 10, στο εξής: προσβαλλόμενη οδηγία).
- 2 Η οδηγία 96/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ 1997, L 27, σ. 20), τέθηκε σε ισχύ στις 19 Φεβρουαρίου 1997. Έπρεπε να είχε μεταφερθεί στην εσωτερική έννομη τάξη το αργότερο στις 19 Φεβρουαρίου 1999.

- 3 Η Συνθήκη για την προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση δέκα νέων κρατών μελών, μεταξύ των οποίων η Δημοκρατία της Σλοβενίας, υπογράφηκε στις 16 Απριλίου 2003 (ΕΕ 2003, L 236, σ. 17, στο εξής: Συνθήκη Προσχώσεως του 2003). Όπως προκύπτει από το άρθρο 1, παράγραφος 2, της Συνθήκης αυτής, οι όροι της εν λόγω προσχώρησης και οι παρεπόμενες προσαρμογές των Συνθηκών που διέπουν την Ευρωπαϊκή Ένωση περιλαμβάνονται στην πράξη που προσαρτάται στην εν λόγω Συνθήκη και που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της (στο εξής: Πράξη Προσχώρησης του 2003).
- 4 Το παράρτημα VI της Πράξεως Προσχώσεως του 2003 προβλέπει μεταβατικά μέτρα υπέρ της Δημοκρατίας της Εσθονίας ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας 96/92.
- 5 Η οδηγία 2003/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2003, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την κατάργηση της οδηγίας 96/92/ΕΚ (ΕΕ L 176, σ. 37), εκδόθηκε βάσει των άρθρων 47, παράγραφος 2, ΕΚ, 55 ΕΚ και 95 ΕΚ.
- 6 Προκειμένου να καθυστερήσει, προσωρινώς, η εφαρμογή ορισμένων διατάξεων της οδηγίας 2003/54 ως προς τη Δημοκρατία της Εσθονίας, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε την προσβαλλόμενη οδηγία. Η τελευταία αυτή οδηγία εκδόθηκε βάσει του άρθρου 57 της Πράξεως Προσχώρησης του 2003.
- 7 Προς στήριξη της προσφυγής του, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη οδηγία, αφενός, δεν μπορούσε να εκδοθεί εγκύρως βάσει του εν λόγω άρθρου 57 και, αφετέρου, δεν τηρεί την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει από το άρθρο 253 ΕΚ.

- 8 Με διατάξεις του Προέδρου του Δικαστηρίου της 21ης Δεκεμβρίου 2004 και της 9ης Μαρτίου 2005, επιτράπη στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στη Δημοκρατία της Εσθονίας και στη Δημοκρατία της Πολωνίας να παρέμβουν στη διαδικασία, η πρώτη υπέρ του Κοινοβουλίου και οι δύο άλλες υπέρ του Συμβουλίου.

Νομικό πλαίσιο

Η Συνθήκη Προσχώρησης του 2003

- 9 Το άρθρο 2, παράγραφοι 2 και 3, της Συνθήκης Προσχώρησης του 2003 έχει ως εξής:

«2. Η παρούσα Συνθήκη αρχίζει να ισχύει την 1η Μαΐου 2004 [...].

3. Παρά την παράγραφο 2, τα όργανα της Ένωσης μπορούν να θεσπίσουν πριν από την προσχώρηση τα μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 6, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, 6, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, 38, 39, 41, 42 και 55 έως 57 της [Πράξεως Προσχώρησης], [καθώς και σ]τα παραρτήματα ΙΙΙ έως ΧΙV της εν λόγω [Πράξεως]. Τα μέτρα αυτά αρχίζουν να ισχύουν μόνον υπό την επιφύλαξη και από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας Συνθήκης.»

- 10 Το άρθρο 20 της Πράξεως Προσχώρησης προβλέπει τα εξής:

«Οι πράξεις που απαριθμούνται στο Παράρτημα ΙΙ της παρούσας Πράξης προσαρμόζονται όπως προβλέπεται στο εν λόγω παράρτημα.»

11 Κατά το άρθρο 21 της ίδιας Πράξεως:

«Οι προσαρμογές των πράξεων που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙΙ της παρούσας Πράξης και οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες συνεπεία της προσχώρησης πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που ορίζονται στο Παράρτημα αυτό και με τη διαδικασία και υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 57.»

12 Το άρθρο 24 της Πράξεως αυτής ορίζει τα εξής:

«Τα μέτρα που απαριθμούνται στα παραρτήματα V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII και XIV της παρούσας Πράξεως ισχύουν, όσον αφορά τα νέα κράτη μέλη, υπό τους όρους που ορίζονται στα παραρτήματα αυτά.»

13 Το άρθρο 55 της Πράξεως Προσχώρησης προβλέπει τα εξής:

«Κατόπιν δεόντως αιτιολογημένου αιτήματος ενός εκ των νέων κρατών μελών, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομοφώνως επί προτάσεως της Επιτροπής, δύναται, πριν από την 1η Μαΐου 2004, να λαμβάνει μέτρα προσωρινής παρέκκλισης από πράξεις των οργάνων που έχουν θεσπισθεί μεταξύ 1ης Νοεμβρίου 2002 και της ημερομηνίας υπογραφής της Συνθήκης Προσχώρησης.»

14 Κατά το άρθρο 57 της εν λόγω Πράξεως:

«1. Όταν πράξεις των οργάνων πριν από την προσχώρηση απαιτούν προσαρμογή συνεπεία αυτής, και οι αναγκαίες προσαρμογές δεν έχουν προβλεφθεί στην παρούσα Πράξη ή στα παραρτήματά της, οι προσαρμογές αυτές διενεργούνται σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 2. Οι εν λόγω προσαρμογές τίθενται σε ισχύ από την προσχώρηση.

2. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής, ή η Επιτροπή, ανάλογα με το ποιο εκ των δύο οργάνων είχε εκδώσει τις αρχικές πράξεις, συντάσσει τα αναγκαία προς τούτο κείμενα.»

15 Πρέπει ευθύς εξαρχής να διευκρινιστεί ότι, ενώ κατά τη γαλλική απόδοση του εν λόγω άρθρου 57 οι προσαρμογές των Συνθηκών που στηρίζονται στη διάταξη αυτή πρέπει να πραγματοποιούνται «πριν από την προσχώρηση», στην πραγματικότητα αυτός ο χρονικός περιορισμός δεν αφορά, όπως προκύπτει από τις άλλες γλωσσικές αποδόσεις της διατάξεως αυτής, τη δυνατότητα προσφυγής στο άρθρο 57, αλλά την ημερομηνία εκδόσεως των προς τροποποίηση πράξεων [βλ., υπό την έννοια αυτή, όσον αφορά την όμοια διάταξη που περιλαμβάνει η Πράξη περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας και περί των προσαρμογών των Συνθηκών επί των οποίων στηρίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 1994, C 241, σ. 21, στο εξής: Πράξη Προσχωρήσεως του 1994), απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 1997, C 259/95, Κοινοβούλιο κατὰ Συμβουλίου, Συλλογή 1997, σ. I 5303, σκέψεις 12 έως 22)].

16 Το παράρτημα VI της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 περιέχει την ακόλουθη διευκρίνιση:

«Στην Εσθονία, το άρθρο 19, παράγραφος 2, της οδηγίας 96/92/ΕΚ δεν ισχύει μέχρι τι 31 Δεκεμβρίου 2008.»

17 Προσαρτημένη στην τελική πράξη της Συνθήκης Προσχωρήσεως του 2003, η κοινή για τα δεκαπέντε κράτη μέλη δήλωση αριθ. 8 που τιτλοφορείται «[δ]ήλωση για τον ασφαλτούχο σχιστόλιθο, την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την οδηγία 96/92/ΕΚ [...] (οδηγία για την ηλεκτρική ενέργεια): Εσθονία» (στο εξής: δήλωση αριθ. 8), ορίζει τα εξής:

«Η Ένωση θα παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την τήρηση, εκ μέρους της Εσθονίας, των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει κυρίως όσον αφορά την περαιτέρω

προετοιμασία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας (αναδιάρθρωση του τομέα του ασφαλτούχου σχιστόλιθου, αναδιάρθρωση του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, νομοθεσία, ενίσχυση της Επιθεώρησης Ενεργειακής Αγοράς, κ.λπ.).

Η Ένωση εφιστά την προσοχή της Εσθονίας στα συμπεράσματα των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων της Λισσαβόνας και της Βαρκελώνης, για επιτάχυνση όσον αφορά το άνοιγμα της αγοράς —μεταξύ άλλων— στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου, προκειμένου να επιτευχθεί μια πλήρως λειτουργική εσωτερική αγορά στους τομείς αυτούς και σημειώνει τις προηγούμενες σχετικές δηλώσεις της Εσθονίας στις 27 Μαΐου 2002 στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων προσχώρησης. Ανεξαρτήτως της ανάγκης για έγκαιρη υλοποίηση μιας λειτουργικής εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η Ένωση λαμβάνει υπό σημείωση ότι η Εσθονία επιφυλάσσεται της θέσης της όσον αφορά μελλοντικές νομοθετικές εξελίξεις στον τομέα αυτόν. Η Ένωση αναγνωρίζει, εν προκειμένω, την ειδική κατάσταση σχετικά με την αναδιάρθρωση του τομέα του ασφαλτούχου σχιστόλιθου, η οποία θα απαιτήσει ιδιαίτερες προσπάθειες έως το τέλος του 2012, καθώς και την ανάγκη για σταδιακό άνοιγμα της εσθονικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας για τους πελάτες εκτός των νοικοκυριών μέχρι την ίδια ημερομηνία.

Η Ένωση σημειώνει ότι, για τον περιορισμό της πιθανής στρέβλωσης του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, ενδέχεται να πρέπει να εφαρμοσθούν μηχανισμοί διασφάλισης, όπως η ρήτρα αμοιβαιότητας της οδηγίας 96/92/ΕΚ.

Η Επιτροπή θα παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την ανάπτυξη της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και τις πιθανές αλλαγές στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας στην Εσθονία και στις γειτονικές χώρες.

Με την επιφύλαξη των ανωτέρω, κάθε κράτος μέλος μπορεί, από το 2009 και εξής, να ζητήσει από την Επιτροπή να αξιολογήσει την ανάπτυξη των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας της ζώνης της Βαλτικής. Με βάση την αξιολόγηση αυτή και λαμβάνοντας πλήρως υπόψη το μοναδικό χαρακτήρα του ασφαλτούχου σχιστόλιθου και τα κοινωνικά και οικονομικά μέληματα σχετικά με την εξαγωγή, την παραγωγή και την

κατανάλωση ασφαλτούχου σχιστόλιθου στην Εσθονία, καθώς επίσης και τους στόχους της Κοινότητας για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο με τις κατάλληλες συστάσεις.»

Παράγωγο δίκαιο

18 Το άρθρο 19 της οδηγίας 96/92 όριζε τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν το άνοιγμα των αγορών τους στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, έτσι ώστε να μπορούν να συνάπτονται συμβάσεις υπό τους όρους των άρθρων 17 και 18 τουλάχιστον μέχρις ένα σημαντικό βαθμό. Τα μέτρα αυτά κοινοποιούνται ετησίως στην Επιτροπή.

Το μερίδιο της εθνικής αγοράς υπολογίζεται με βάση το κοινοτικό μερίδιο ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνεται από τους τελικούς καταναλωτές που καταναλώνουν περισσότερο από 40 GWh ανά έτος (κατά σημείο κατανάλωσης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοπαραγωγής).

Το μέσο κοινοτικό μερίδιο υπολογίζεται από την Επιτροπή με βάση πληροφορίες που της παρέχουν τακτικά τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή δημοσιεύει το μέσο αυτό κοινοτικό μερίδιο που καθορίζει το βαθμό ανοίγματος της αγοράς, στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* πριν από τον Νοέμβριο κάθε έτους, μαζί με τις κατάλληλες επεξηγηματικές πληροφορίες για τον υπολογισμό.

2. Το αναφερόμενο στην παράγραφο 1 μερίδιο της εθνικής αγοράς θα αυξάνεται σταδιακά κατά τη διάρκεια περιόδου έξι ετών. Η αύξηση αυτή θα υπολογίζεται με τη μείωση του αναφερόμενου στην παράγραφο 1 κοινοτικού ορίου κατανάλωσης των 40 GWh, από 40 GWh στο επίπεδο των 20 GWh ετήσιας κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας τρία έτη μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας και στο επίπεδο των 9 GWh ετήσιας κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας έξι έτη μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας.

3. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τους εντός του εδάφους τους πελάτες που αντιπροσωπεύουν τα μερίδια που καθορίζονται στις παραγράφους 1 και 2, οι οποίοι έχουν τη νομική ικανότητα να συνάπτουν συμβάσεις προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με τα άρθρα 17 και 18. Όλοι οι τελικοί καταναλωτές που καταναλώνουν περισσότερο από 100 GWh ετησίως (κατά σημείο κατανάλωσης και συμπεριλαμβανομένης της αυτοπαραγωγής) πρέπει να περιλαμβάνονται στην παραπάνω κατηγορία.

Οι εταιρείες διανομής, εάν δεν έχουν ήδη οριστεί ως επιλέξιμοι πελάτες δυνάμει της παρούσας παραγράφου, έχουν τη νομική ικανότητα να συνάπτουν συμβάσεις υπό τους όρους των άρθρων 17 και 18 για την ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας την οποία καταναλώνουν οι πελάτες τους που έχουν καθοριστεί ως επιλέξιμοι εντός του δικτύου διανομής τους, προκειμένου να τους την προμηθεύουν.

4. Τα κράτη μέλη δημοσιεύουν μέχρι τις 31 Ιανουαρίου κάθε έτους τα κριτήρια για τον καθορισμό των επιλέξιμων πελατών, οι οποίοι μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις με βάση τους όρους που αναφέρονται στα άρθρα 17 και 18. [...]»

19 Η 33η αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2003/54 διευκρινίζει ότι «[δ]εδομένης της εμβέλειας των τροποποιήσεων της οδηγίας 96/92/ΕΚ, καλόν είναι, χάριν σαφήνειας και εξορθολογισμού, να αναδιατυπωθούν οι εν λόγω διατάξεις».

- 20 Το άρθρο 29, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας αυτής ορίζει, συναφώς, ότι «[η] οδηγία 96/92/ΕΚ καταργείται από την 1η Ιουλίου 2004, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών σχετικά με τις προθεσμίες για τη μεταφορά στο εθνικό δίκτυο και την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας. Οι παραπομπές στην καταργηθείσα οδηγία νοούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία και θα πρέπει να διαβάζονται βάσει του πίνακα αντιστοιχιών του παραρτήματος Β». Κατά τον εν λόγω πίνακα αντιστοιχιών, το άρθρο 21 της οδηγίας 2003/54 αντιστοιχεί στο άρθρο 19 της οδηγίας 96/92.
- 21 Το άρθρο 21 της οδηγίας 2003/54 έχει ως εξής:

«Άνοιγμα της αγοράς και αμοιβαιότητα

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι επιλέξιμοι πελάτες να είναι:

- α) έως την 1η Ιουλίου 2004, οι επιλέξιμοι πελάτες που ορίζονται στο άρθρο 19 παράγραφοι 1 έως 3 της οδηγίας 96/92/ΕΚ. Τα κράτη μέλη δημοσιεύουν, έως τις 31 Ιανουαρίου κάθε έτους, τα κριτήρια για τον προσδιορισμό αυτών των επιλέξιμων πελατών·
- β) από την 1η Ιουλίου 2004 το αργότερο, όλοι οι μη οικιακοί πελάτες·
- γ) από την 1η Ιουλίου 2007, όλοι οι πελάτες.

[...]»

- 22 Κατά το άρθρο 30, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, τα κράτη μέλη πρέπει να θέσουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την οδηγία το αργότερο έως την 1η Ιουλίου 2004.

Η προσβαλλόμενη οδηγία

- 23 Παραπέμποντας στο άρθρο 57 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003, η Δημοκρατία της Εσθονίας υπέβαλε στην Επιτροπή, με έγγραφο της 17ης Σεπτεμβρίου 2003, αίτηση τροποποίησης της οδηγίας 2003/54 κατά τρόπο ώστε να ληφθεί υπόψη τόσο η παρέκκλιση που χορηγήθηκε στο κράτος αυτό με το παράρτημα VI της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 όσον αφορά το άρθρο 19, παράγραφος 2, της οδηγίας 96/92, όσο και η δήλωση αριθ. 8.
- 24 Στις 27 Απριλίου 2004 η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας με σκοπό την προσωρινή καθυστέρηση της εφαρμογής ορισμένων διατάξεων της οδηγίας 2003/54 όσον αφορά τη Δημοκρατία της Εσθονίας (COM/2004/318 τελικό). Η πρόταση αυτή στηρίχθηκε στα άρθρα 47, παράγραφος 2, ΕΚ, 55 ΕΚ και 95 ΕΚ.
- 25 Η προσβαλλόμενη οδηγία, μολοντί επαναλαμβάνει την πρόταση αυτή αναπαράγοντας το ουσιώδες μέρος της, εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 28 Ιουνίου 2004, βάσει του άρθρου 57 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003. Το Κοινοβούλιο ενημερώθηκε σχετικά με την έκδοση της οδηγίας αυτής με το από 9 Ιουλίου 2004 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Συμβουλίου.
- 26 Το έγγραφο αυτό διευκρίνιζε ότι «[λ]αμβανομένης υπόψη της σχέσεως μεταξύ της Συνθήκης Προσχωρήσεως και της προτάσεως αυτής, καθώς και της ανάγκης θεσπίσεως της εν λόγω πράξεως σε εύλογο χρόνο, εν πάση περιπτώσει δε πριν από την 1η Ιουλίου 2004, [...] ημερομηνία εφαρμογής της οδηγίας 2003/54 [...], το Συμβούλιο αποφάσισε να χρησιμοποιήσει το άρθρο 57 της [Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003] ως νομική βάση [...], η οποία δεν απαιτεί τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη νομοθετική διαδικασία».

- 27 Το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης οδηγίας προβλέπει την προσθήκη στο άρθρο 26 της οδηγίας 2003/54 της παραγράφου 3 η οποία έχει ως εξής:

«Χορηγείται στην Εσθονία προσωρινή παρέκκλιση από την εφαρμογή του άρθρου 21, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', έως τις 31 Δεκεμβρίου 2012. Η Εσθονία λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει το άνοιγμα της οικείας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Το άνοιγμα αυτό πραγματοποιείται σταδιακά κατά την περίοδο αναφοράς ώστε το πλήρες άνοιγμα να επιτευχθεί έως την 1η Ιανουαρίου 2013. Την 1η Ιανουαρίου 2009, το ελάχιστο άνοιγμα της αγοράς πρέπει να αντιπροσωπεύει το 35 % της κατανάλωσης. Η Εσθονία ανακοινώνει ετησίως στην Επιτροπή τα κατώτατα όρια κατανάλωσης που δημιουργούν δικαίωμα επιλεξιμότητας για τον τελικό καταναλωτή.»

- 28 Η πρώτη έως την τέταρτη, έβδομη και όγδοη αιτιολογική σκέψη της προσβαλλόμενης οδηγίας διευκρινίζουν τα εξής:

«(1) Στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για την προσχώρηση, η Εσθονία επικαλέστηκε τις ιδιαιτερότητες του οικείου κλάδου ηλεκτρικής ενέργειας προκειμένου να ζητήσει μεταβατική περίοδο για την εφαρμογή της οδηγίας 96/92/ΕΚ [...].

(2) Στο παράρτημα VI της Πράξεως Προσχώρησης [του 2003], χορηγήθηκε στην Εσθονία μεταβατική περίοδος έως τις 31 Δεκεμβρίου 2008 για την εφαρμογή του άρθρου 19 παράγραφος 2 της οδηγίας 96/92/ΕΚ, το οποίο αφορά το σταδιακό άνοιγμα της αγοράς.

(3) Στη δήλωση αριθ. 8 [...] αναγνωρίζεται, εξάλλου, ότι η ειδική κατάσταση σχετικά με την αναδιάρθρωση του τομέα του ασφαλτούχου σχιστόλιθου στην Εσθονία θα απαιτήσει ιδιαίτερες προσπάθειες έως το τέλος του 2012.

- (4) Η οδηγία 96/92/ΕΚ αντικαταστάθηκε από την οδηγία 2003/54/ΕΚ, η οποία πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή έως την 1η Ιουλίου 2004 και η οποία συνεπάγεται την επίσπευση του ανοίγματος της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

[...]

- (7) Ο ασφαλτούχος σχιστόλιθος αποτελεί τη μόνη ουσιαστική εγχώρια ενεργειακή πηγή της Εσθονίας, ενώ η εθνική παραγωγή αντιπροσωπεύει το 84 % περίπου της παγκόσμιας παραγωγής. Το 90 % της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται στην Εσθονία προέρχεται από το συγκεκριμένο στερεό καύσιμο. Είναι, επομένως, μεγάλης στρατηγικής σημασίας για την ασφάλεια του εφοδιασμού στην Εσθονία.
- (8) Η έγκριση συμπληρωματικής παρέκκλισης για την περίοδο 2009-2012 θα διασφαλίσει τις επενδύσεις στους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής και θα εγγυηθεί την ασφάλεια του εφοδιασμού της Εσθονίας ενώ, ταυτόχρονα, θα επιτρέψει την επίλυση των σοβαρών περιβαλλοντικών προβλημάτων που δημιουργούν οι εν λόγω σταθμοί.»

Επί της προσφυγής

- ²⁹ Το Κοινοβούλιο προβάλλει δύο λόγους προς στήριξη της προσφυγής του, ο πρώτος από τους οποίους αντλείται από εσφαλμένη νομική βάση της προσβαλλόμενης οδηγίας και ο δεύτερος από παραβίαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως

- 30 Με τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη οδηγία, η οποία εισάγει προσωρινές παρεκκλίσεις από την εφαρμογή της οδηγίας 2003/54, δεν μπορούσε να εκδοθεί εγκύρως βάσει του άρθρου 57 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 και ότι έπρεπε να εκδοθεί σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία που προβλέπει η Συνθήκη ΕΚ, ήτοι, εν προκειμένω, βάσει των άρθρων 47, παράγραφος 2, ΕΚ, 55 ΕΚ και 95 ΕΚ, τα οποία αποτέλεσαν νομική βάση για την έκδοση της οδηγίας 2003/54. Πράγματι, το εν λόγω άρθρο 57 δεν καθιστά δυνατές προσωρινές παρεκκλίσεις από την πλήρη εφαρμογή των πράξεων των οργάνων, αλλά μόνον προσαρμογές οι οποίες προσβλέπουν στην πλήρη αυτή εφαρμογή των εν λόγω πράξεων ως προς τα προσχωρούντα κράτη μέλη.
- 31 Συναφώς, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, όπως τόνισε το Κοινοβούλιο, από τη διατύπωση του άρθρου 57 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 προκύπτει ότι η διάταξη αυτή παρέχει τη δυνατότητα θεσπίσεως «προσαρμογών» οι οποίες κατέστησαν «αναγκαίες» λόγω της προσχωρήσεως, αλλά δεν προβλέφθηκαν με την Πράξη Προσχωρήσεως ή με τα παραρτήματά της.
- 32 Όπως ορθώς υποστήριξε η Επιτροπή, από τα άρθρα 20 και 21 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003, τα οποία συνθέτουν τον φέροντα την επικεφαλίδα «Οι προσαρμογές των πράξεων των οργάνων» τίτλο Ι του τρίτου μέρους της εν λόγω Πράξεως που τιτλοφορείται «Πάγιες διατάξεις», προκύπτει ότι οι «προσαρμογές» για τις οποίες κάνουν λόγο τα άρθρα αυτά αντιστοιχούν καταρχήν σε τροποποιήσεις αναγκαίες για την εξασφάλιση της πλήρους εφαρμογής των πράξεων των οργάνων στα νέα κράτη μέλη και σκοπούσες, προς πλαίσιο αυτό, στη διαρκή συμπλήρωση των εν λόγω πράξεων.
- 33 Οι «προσαρμογές» αυτές, αντιθέτως, δεν καλύπτουν συνήθως τις προσωρινές παρεκκλίσεις από την εφαρμογή κοινοτικών πράξεων που αποτελούν αντικείμενο του άρθρου 24 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003, το οποίο περιλαμβάνεται στον φέροντα την επικεφαλίδα «Μεταβατικά μέτρα» τίτλο Ι του τετάρτου μέρους της Πράξεως αυτής που τιτλοφορείται «Προσωρινές διατάξεις».

- 34 Από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι η έννοια της «προσαρμογής» πρέπει να ερμηνεύεται διαφορετικά αναλόγως του αν χρησιμοποιείται στο πλαίσιο των άρθρων 20 και 21 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 ή του άρθρου 57 της ίδιας Πράξεως. Το εν λόγω άρθρο 21, εξάλλου, παραπέμπει στις διατάξεις του άρθρου 57 όσον αφορά τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες πρέπει να πραγματοποιούνται οι προσαρμογές που προβλέπει, ενώ το άρθρο 57, το οποίο αναφέρεται σε προσαρμογές που «δεν έχουν προβλεφθεί στην παρούσα Πράξη ή στα παραρτήματά της», προβλέπει ότι οι προσαρμογές που πρέπει να πραγματοποιούνται βάσει της διατάξεως αυτής είναι ανάλογες των προβλεπόμενων, μεταξύ άλλων, στα άρθρα 20 και 21 της Πράξεως αυτής προσαρμογών.
- 35 Επιπλέον, η χορήγηση προσωρινών παρεκκλίσεων με την προοπτική επικείμενης προσχωρήσεως αποτελεί, όπως ορθώς επισήμαναν το Κοινοβούλιο και η Επιτροπή, το ειδικό αντικείμενο μιας άλλης διατάξεως της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003, ήτοι του άρθρου 55, οπότε δεν μπορεί να γίνει άνευ ετέρου δεκτό ότι οι συμβαλλόμενοι στην εν λόγω Πράξη είχαν πρόθεση να προβλέψουν δύο χωριστές διατάξεις για την έκδοση της ίδιας Πράξεως.
- 36 Η διαπίστωση αυτή επιβάλλεται κατά μείζονα λόγο λαμβανομένου υπόψη ότι το εν λόγω άρθρο 55 εξαρτά τη χορήγηση των προσωρινών αυτών παρεκκλίσεων από προϋποθέσεις σαφώς πιο περιοριστικές από εκείνες που προβλέπει το άρθρο 57 για τη θέσπιση μέτρων προσαρμογής. Πράγματι, αφενός, το εν λόγω άρθρο 55 επιτρέπει παρεκκλίσεις μόνον όσον αφορά κοινοτικές πράξεις εκδοθείσες μεταξύ της 1ης Νοεμβρίου 2002 (ημερομηνίας παύσεως των διαπραγματεύσεων προσχωρήσεως) και της 16ης Απριλίου 2003 (ημερομηνίας υπογραφής της Συνθήκης Προσχωρήσεως του 2003). Αφετέρου, η χορήγηση των παρεκκλίσεων αυτών προϋποθέτει ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου.
- 37 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι τα δυνάμενα να θεσπιστούν βάσει του άρθρου 57 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 μέτρα περιορίζονται καταρχήν σε προσαρμογές σκοπούσες στην εφαρμογή προγενέστερων κοινοτικών πράξεων στα νέα κράτη μέλη, αποκλείοντας κάθε άλλη τροποποίηση (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά την αντίστοιχη διάταξη της Πράξεως Προσχωρήσεως του 1994, προαναφερθείσα απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, σκέψεις 14 και 19), και ιδίως προσωρινές παρεκκλίσεις.

- 38 Συνεπώς, προσωρινές παρεκκλίσεις από την εφαρμογή των διατάξεων κοινοτικής πράξεως οι οποίες έχουν ως μοναδικό σκοπό να καθυστερήσουν προσωρινώς την αποτελεσματική εφαρμογή της οικείας κοινοτικής πράξεως σε νέο κράτος μέλος, δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως «προσαρμογές» κατά την έννοια του άρθρου 57 της Πράξεως αυτής.
- 39 Εν προκειμένω, πάντως, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, μολονότι η προσβαλλόμενη οδηγία έχει βεβαίως ως σκοπό να καθυστερήσει την ουσιαστική εφαρμογή ορισμένων διατάξεων της οδηγίας 2003/54 ως προς τη Δημοκρατία της Εσθονίας, εντούτοις ορισμένα από τα μέτρα που προβλέπει προς τούτο έχουν, επίσης, χαρακτήρα μέτρων προσαρμογής αναγκαίων για την εξασφάλιση της πλήρους αποτελεσματικότητας της οδηγίας 2003/54 έναντι του εν λόγω κράτους μέλους.
- 40 Πρόκειται, μεταξύ άλλων, για τα μέτρα που, στο πλαίσιο που θέτει η οδηγία 2003/54, σκοπούν στη συνεκτίμηση του μεταβατικού μέτρου που προηγουμένως είχε χορηγηθεί στη Δημοκρατία της Εσθονίας, με το παράρτημα VI της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003, όσον αφορά την οδηγία 96/92. Οι σκέψεις που ακολουθούν δικαιολογούν το συμπέρασμα αυτό.
- 41 Αφενός, όπως ορθώς υποστήριξαν η Εσθονική Κυβέρνηση και η Επιτροπή και αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς του Συμβουλίου, η προσωρινή παρέκκλιση του παραρτήματος VI της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 όσον αφορά την οδηγία 96/62 δεν κατέστη παρωχημένη λόγω της καταργήσεως της οδηγίας αυτής από την οδηγία 2003/54.
- 42 Πράγματι, υπενθυμίζεται, πρώτον, ότι, κατά το άρθρο 10 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003, η εφαρμογή των Συνθηκών και των πράξεων των οργάνων αποτελεί, μεταβατικώς, αντικείμενο προβλεπόμενων από την εν λόγω Πράξη διατάξεων. Το άρθρο 24 της ίδιας Πράξεως διευκρινίζει, συναφώς, ότι τα

μεταβατικά μέτρα που αριθμούνται στα διάφορα παραρτήματα στα οποία παραπέμπει η διάταξη αυτή, μεταξύ των οποίων το παράρτημα VI, έχουν εφαρμογή στα νέα κράτη μέλη υπό τους όρους που προβλέπουν τα εν λόγω παραρτήματα. Το άρθρο 60 της ίδιας Πράξεως επιβεβαιώνει ότι τα παραρτήματα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της.

- 43 Οι διατάξεις του παραρτήματος VI της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 αποτελούν αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών και των προσχωρούντων κρατών ως διατάξεις του πρωτογενούς δικαίου (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 28ης Απριλίου 1988, 31/86 και 35/86, LAISA και CPC España κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1988, σ. 2285, σκέψη 12).
- 44 Δεύτερον, από την 33η αιτιολογική σκέψη και από το άρθρο 29 της οδηγίας 2003/54 προκύπτει ότι η οδηγία αυτή πρέπει να θεωρηθεί ως επέκταση της οδηγίας 96/92, την οποία μεταρρυθμίζει, λόγω του περιεχομένου των τροποποιήσεων που επιφέρει στην τελευταία αυτή οδηγία και λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης προβλέψεως σαφών και λογικών διατάξεων, τηρώντας ωστόσο και τις προβλεφθείσες από την οδηγία 96/92 καταληκτικές ημερομηνίες μεταφοράς των διατάξεων στο εσωτερικό δίκαιο και εφαρμογής τους.
- 45 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η προσωρινή παρέκκλιση του παραρτήματος VI της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 έχει σαφώς εφαρμογή, όπως ορθώς υποστήριξε η Εσθονική Κυβέρνηση, και στο νέο νομοθετικό πλαίσιο που εισήγαγε η οδηγία 2003/54.
- 46 Αφετέρου, υπό τις συνθήκες αυτές, ορθώς η εν λόγω κυβέρνηση υποστήριξε ότι, ελλείψει προσαρμογής του άρθρου 21 της οδηγίας 2003/54 προκειμένου να ληφθεί πλήρως υπόψη η προαναφερθείσα προσωρινή παρέκκλιση, υφίστατο κίνδυνος αντιφατικότητας μεταξύ των αποτελεσμάτων της παρεκκλίσεως αυτής και των υποχρεώσεων που υπέχουν τα κράτη μέλη από το εν λόγω άρθρο.

- 47 Πράγματι, από το παράρτημα VI της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 προκύπτει ότι η Δημοκρατία της Εσθονίας απαλλάσσεται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2008 από την υποχρέωση να εξασφαλίσει το άνοιγμα της αγοράς της ηλεκτρικής ενέργειας υπό τους όρους του άρθρου 19, παράγραφος 2, της οδηγίας 96/92. Τούτο σημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι, υπό το πρίσμα της τελευταίας αυτής διατάξεως, η εκ μέρους των κρατών μελών εκτέλεση της υποχρεώσεώς τους να εξασφαλίσουν, υπό τους προβλεπόμενους από την διάταξη αυτή όρους, το άνοιγμα της αγοράς τους ηλεκτρικής ενέργειας κατά 35 % περίπου [βλ., συναφώς, την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 2003, περί του υπολογισμού του μέσου κοινοτικού μεριδίου στο άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, όπως ορίζεται στην οδηγία 96/92/CE (ΕΕ C 321, σ. 51)] είχε ανασταλεί, όσον αφορά τη Δημοκρατία της Εσθονίας, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2008.
- 48 Δεδομένου ότι το άρθρο 21, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2003/54 απλώς υπενθυμίζει τις υποχρεώσεις που συνεπάγεται για τα κράτη μέλη το μερικό άνοιγμα της αγοράς που πραγματοποιήθηκε με το άρθρο 19 της οδηγίας 96/92, εξυπακούεται ότι η σχετική με την τελευταία αυτή διάταξη παρέκκλιση που προβλέπει το παράρτημα VI της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 υπέρ της Δημοκρατίας της Εσθονίας εφαρμόζεται πλήρως όσον αφορά το νέο αυτό άρθρο 21, παράγραφος 1, στοιχείο α'.
- 49 Αντιθέτως, οι διατάξεις του άρθρου 21, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2003/54 προβλέπουν ότι τα κράτη μέλη οφείλουν επίσης να ανοίξουν τις αγορές τους από την 1η Ιουλίου 2004 για το σύνολο των πελατών της αλλοδαπής και από την 1η Ιουλίου 2007 για όλους τους πελάτες. Συνεπώς, το σταδιακό άνοιγμα που απαιτεί το εν λόγω άρθρο 21, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', πρέπει να πραγματοποιηθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 2009 και, όπως υποστήριξε η Εσθονική Κυβέρνηση χωρίς να διαψευσθεί, το άνοιγμα αυτό υπερβαίνει κατά πολύ, σε αμφότερες τις περιπτώσεις που αφορούν οι διατάξεις αυτές, το 35% της καταναλώσεως.
- 50 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι η συνεκτίμηση του κοινοτικού κεκτημένου το οποίο δημιουργεί για τη Δημοκρατία της Εσθονίας η σχετική με την οδηγία 96/92 προσωρινή παρέκκλιση που περιλαμβάνεται στο παράρτημα VI της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 υπαγόρευε, για στοιχειώδεις λόγους ασφάλειας δικαίου, την προσαρμογή του άρθρου 21, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2003/54 προκειμένου να εξασφαλισθεί συνοχή κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτών στο εν λόγω κράτος μέλος.

- 51 Η προσαρμογή αυτή απαιτεί, επίσης, τουλάχιστον την αναστολή της εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 21, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2003/54 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2008, όσον αφορά τη Δημοκρατία της Εσθονίας, κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διατηρηθεί σε ισχύ η απαλλαγή του εν λόγω κράτους μέλους από την υποχρέωση ανοίγματος της αγοράς του ηλεκτρικής ενέργειας πριν από την 1η Ιανουαρίου 2009, η οποία του είχε χορηγηθεί κατά τους όρους του παραρτήματος VI της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003.
- 52 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη οδηγία, στο μέτρο που προέβλεψε την αναστολή της εφαρμογής του άρθρου 21, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2003/54 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2008, μπορούσε εγκύρως να εκδοθεί βάσει του άρθρου 57 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003.
- 53 Επιβάλλεται, πάντως, η διαπίστωση ότι η προσβαλλόμενη οδηγία δεν περιορίστηκε στο μέτρο αυτό. Συγκεκριμένα, χορήγησε στη Δημοκρατία της Εσθονίας συμπληρωματική μεταβατική περίοδο, πέραν της 31ης Δεκεμβρίου 2008 και μέχρι το τέλος του 2012, όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 21, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2003/54, προβλέποντας συγχρόνως ότι το άνοιγμα της αγοράς πρέπει να πραγματοποιηθεί σταδιακά προκειμένου να καλυφθεί το 35 % της αγοράς την 1η Ιανουαρίου 2009 και να επιτευχθεί πλήρες άνοιγμα μέχρι το τέλος του 2012 και επιβάλλοντας στη Δημοκρατία της Εσθονίας, προς τούτο, την υποχρέωση να κοινοποιεί ετησίως στην Επιτροπή τα κατώτατα όρια καταναλώσεως που δημιουργούν δικαίωμα επιλεξιμότητας για τον τελικό καταναλωτή (στο εξής, από κοινού: συμπληρωματικές παρεκκλίσεις της προσβαλλόμενης οδηγίας).
- 54 Οι συμπληρωματικές αυτές παρεκκλίσεις δεν ήταν πάντως δυνατό να χορηγηθούν βάσει του άρθρου 57 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003.
- 55 Βεβαίως, δεν μπορεί να γίνει δεκτός ο ισχυρισμός του Κοινοβουλίου ότι η χορήγηση αυτή παρεκκλίνει από την Πράξη Προσχωρήσεως, αυτή καθαυτή, διότι με την Πράξη αυτή είχε προβλέψει υπέρ της Εσθονίας μεταβατική περίοδο μόνο μέχρι το τέλος του 2008.

- 56 Είναι πράγματι προφανές, όπως ορθώς υποστήριξε η Εσθονική Κυβέρνηση, ότι η παρέκκλιση του παραρτήματος VI της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 εντάσσεται σε ένα νομοθετικό πλαίσιο στο οποίο η οδηγία 96/92 μπορούσε να προβλέψει μερικό μόνον άνοιγμα της αγοράς και ότι, λαμβανομένου υπόψη του μερικού αυτού ανοίγματος, ως κατάλληλη ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιαίτερη κατάσταση του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας στο νέο αυτό κράτος μέλος κρίθηκε η 31η Δεκεμβρίου 2008. Ως εκ τούτου, δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι ελήφθη οποιαδήποτε απόφαση όσον αφορά τις διατάξεις που θα έπρεπε, ενδεχομένως, να εκδοθούν, με γνώμονα τις ίδιες αυτές υποχρεώσεις, σε περίπτωση μεταγενέστερης εξελίξεως του εν λόγω νομοθετικού πλαισίου, ιδίως προς την κατεύθυνση του πλήρους ανοίγματος της οικείας αγοράς.
- 57 Είναι, εξάλλου, γεγονός ότι η συμπληρωματική μεταβατική περίοδος που χορηγήθηκε στη Εσθονία με την προσβαλλόμενη οδηγία συνάδει προφανώς, όπως επισήμανε η Εσθονική Κυβέρνηση, με τη δήλωση αριθ. 8. Η δήλωση αυτή κάνει, πράγματι, λόγο για επικείμενη επίσπευση του ανοίγματος των αγορών στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και αναγνωρίζει, μεταξύ άλλων, υπό την προοπτική αυτή, την ιδιαίτερη κατάσταση του νέου αυτού κράτους μέλους όσον αφορά την αναδιάρθρωση του τομέα του ασφαλτούχου σχιστόλιθου, για την οποία απαιτούνται ιδιαίτερες προσπάθειες μέχρι το τέλος του 2012.
- 58 Ωστόσο, η άποψη αυτή που διατυπώνεται με την κοινή δήλωση των κρατών μελών της Ενώσεως και περιλαμβάνεται στο παράρτημα της τελικής Πράξεως της Συνθήκης Προσχωρήσεως του 2003 δεν μπορεί, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Εσθονικής Κυβερνήσεως, να καθορίσει τη νομική βάση επί της οποίας μπορούν να χορηγηθούν παρεκκλίσεις όπως οι προβλεπόμενες από την προσβαλλόμενη οδηγία συμπληρωματικές παρεκκλίσεις.
- 59 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι εν λόγω συμπληρωματικές παρεκκλίσεις δεν εμπίπτουν στην κατά το άρθρο 57 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 έννοια της προσαρμογής, όπως αυτή διευκρινίστηκε με τις σκέψεις 31 έως 38 της παρούσας αποφάσεως.

- 60 Αυτές οι προβλεφθείσες με την προσβαλλόμενη οδηγία συμπληρωματικές παρεκκλίσεις αποτελούν, πράγματι, μέτρα τα οποία, όπως η πλειονότητα των προσωρινών παρεκκλίσεων, έχουν ως μοναδικό σκοπό να καθυστερήσουν προσωρινώς την ουσιαστική εφαρμογή της οικείας κοινοτικής πράξεως και των οποίων η λήψη προϋποθέτει, ως εκ τούτου, εκτίμηση πολιτικής φύσεως. Αντιθέτως προς την παρέκκλιση την οποία αφορούν οι σκέψεις 39 έως 52 της παρούσας αποφάσεως και η οποία προσβλέπει στην ένταξη του κεκτημένου που δημιουργεί για τη Δημοκρατία της Εσθονίας η προβλεπόμενη από το παράρτημα VI της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 παρέκκλιση στο νομοθετικό πλαίσιο της οδηγίας 2003/54, οι συμπληρωματικές αυτές παρεκκλίσεις δεν μπορούν να θεωρηθούν απαραίτητες για την εξασφάλιση της πλήρους εφαρμογής της οδηγίας αυτής έναντι του νέου αυτού κράτους μέλους.
- 61 Ως εκ τούτου, οι συμπληρωματικές παρεκκλίσεις που εισήγαγε η προσβαλλόμενη οδηγία δεν ήταν δυνατό να θεσπισθούν εγκύρως βάσει του άρθρου 57 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003.
- 62 Αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς του Συμβουλίου, δεν προκύπτει, πάντως, νομικό κενό. Πράγματι, μετά την υπογραφή της Συνθήκης Προσχωρήσεως του 2003 και υπό την επιφύλαξη της εφαρμογής των ειδικών διαδικασιών που προβλέπει η Συνθήκη αυτή για τη θέσπιση ορισμένων μεταβατικών μέτρων, όπως π.χ. των προβλεπόμενων από τα άρθρα 41 ή 42 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 μέτρων, οι κοινοτικές πράξεις που εκδόθηκαν μετά την υπογραφή της Συνθήκης αυτής και πριν τη θέση της σε ισχύ και που προβλέπουν προσωρινές παρεκκλίσεις υπέρ κράτους μέλους που πρόκειται να προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση μπορούν κάλλιστα, καταρχήν, να εκδοθούν στηριζόμενες ευθέως στις διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ.
- 63 Συγκεκριμένα, αυτές οι εισάγουσες παρεκκλίσεις διατάξεις που τυγχάνουν εφαρμογής μόνον υπό την επιφύλαξη και κατά την ημερομηνία της πραγματικής ενάρξεως ισχύος της Συνθήκης Προσχωρήσεως του 2003 πρέπει, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς του Συμβουλίου, να λαμβάνουν υπόψη τόσο τα άρθρα 249, παράγραφοι 2 και 3, ΕΚ και 299 ΕΚ, σύμφωνα με τα οποία οι πράξεις των κοινοτικών οργάνων εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, όσο και το άρθρο 2, παράγραφοι 2 και 3, της εν λόγω Συνθήκης Προσχωρήσεως.

- 64 Αφενός, οι ειδικές αυτές διατάξεις, όπως εξάλλου οι πράξεις στις οποίες περιλαμβάνονται και/ή εκείνες από τις οποίες παρεκκλίνουν, εφαρμόζονται στα προσχωρήσαντα κράτη από την πραγματική ημερομηνία προσχωρήσεώς τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, από της οποίας αποκτούν την ιδιότητα του κράτους μέλους.
- 65 Αφετέρου, το γεγονός ότι, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, της Συνθήκης Προσχωρήσεως του 2003, η εν λόγω Συνθήκη ισχύει από 1ης Μαΐου 2004 ενώ, κατά την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, ορισμένες διατάξεις της εν λόγω Συνθήκης μπορούν, κατά παρέκκλιση από την αρχή αυτή, να τύχουν πρόωρης εφαρμογής δεν προδικάζει τη δυνατότητα προβλέψεως, στο πλαίσιο πράξεων που δεν εκδόθηκαν βάσει της Συνθήκης αυτής αλλά βάσει της Συνθήκης ΕΚ, των προϋποθέσεων υπό τις οποίες οι εκθοθείσες μεταξύ της ημερομηνίας υπογραφής της Συνθήκης Προσχωρήσεως και της ημερομηνίας θέσεώς της σε ισχύ πράξεις θα εφαρμοστούν στα μελλοντικά κράτη μέλη μετά την ολοκλήρωση της προσχωρήσεως.
- 66 Επιβάλλεται, απεναντίας, η επισήμανση ότι, για τις πράξεις που πρέπει να εκδοθούν μεταξύ της ημερομηνίας υπογραφής της Συνθήκης Προσχωρήσεως και της ημερομηνίας ολοκλήρωσεως της προσχωρήσεως, τα κοινοτικά όργανα έχουν υπόψη τους την επικείμενη προσχώρηση των νέων κρατών μελών, τα δε κράτη αυτά έχουν τη δυνατότητα, αν παραστεί ανάγκη, να προβάλουν τα συμφέροντά τους ιδίως μέσω της διαδικασίας πληροφόρησης και διαβουλευσεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 1982, 39/81, 43/81, 85/81 και 88/81, Χαλυβουργική και Ελληνική Χαλυβουργία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1982, σ. 593, σκέψη 10).
- 67 Συνεπώς, καταρχήν, στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, τα κράτη μέλη υπό την ιδιότητα του παρατηρητή της οποίας απολαύουν εντός του Συμβουλίου και αξιοποιώντας τις δυνατότητες διαλόγου και συνεργασίας που παρέχουν αυτοί οι ειδικοί μηχανισμοί μπορούν, αφού ενημερωθούν για την επικείμενη έκδοση νέων κοινοτικών πράξεων, να προβάλουν το συμφέρον που αντλούν από τη χορήγηση των αναγκαίων προσωρινών παρεκκλίσεων, έχοντας υπόψη, για παράδειγμα, την αδυναμία εξασφάλισης της άμεσης εφαρμογής των εν λόγω πράξεων κατά τον χρόνο προσχωρήσεως ή τα σοβαρά προβλήματα κοινωνικοοικονομικής φύσεως τα οποία θα ανέκυπταν ενδεχομένως από την εφαρμογή των εν λόγω πράξεων.

- 68 Χάρη στους μηχανισμούς αυτούς καθίσταται δυνατή, μεταξύ άλλων, η εξισορρόπηση των προαναφερθέντων ειδικών συμφερόντων με το γενικό συμφέρον της Κοινότητας και η συνεκτίμηση των αρχών που επικαλέστηκε η Πολωνική Κυβέρνηση, ήτοι των αρχές της ισότητας, της ειλικρινούς συνεργασίας ή της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών, τόσο τωρινών όσο και μελλοντικών.
- 69 Η ύπαρξη των ειδικών αυτών μηχανισμών που εμπίπτουν στο πλαίσιο της καθιερωθείσας διαδικασίας προσχωρήσεως επιβεβαιώνει, συνεπώς, ότι η έκδοση μιας πράξεως όπως η προσβαλλόμενη οδηγία πρέπει, καταρχήν, να χωρεί μέσω της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας που προβλέπει η Συνθήκη και όχι της ειδικής διαδικασίας του άρθρου 57 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003.
- 70 Ομοίως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα του Συμβουλίου ότι, για λόγους επείγοντος, η προσβαλλόμενη οδηγία θα έπρεπε να είχε εκδοθεί βάσει του εν λόγω άρθρου 57 πριν από την ημερομηνία κατά την οποία έπρεπε να τεθούν σε ισχύ οι διατάξεις για τη μεταφορά της οδηγίας 2003/54 στο εσωτερικό δίκαιο, παρά κατ'εφαρμογήν της διαδικασίας συναποφάσεως που απαιτεί πολύ μεγαλύτερη προθεσμία, προς αποφυγή της δημιουργίας ανασφάλειας δικαίου και της καταστρατηγήσεως των θεμιτών συμφερόντων των επιχειρηματιών που δραστηριοποιούνται στην εσθονική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.
- 71 Πράγματι, αφενός, όπως επισημάνθηκε με τις σκέψεις 66 έως 68 της παρούσας αποφάσεως, όταν η Κοινότητα σχεδιάζει την έκδοση νομοθετικής πράξεως κατά την περίοδο μεταξύ της υπογραφής της Συνθήκης Προσχωρήσεως του 2003 και της θέσεώς της σε ισχύ, είναι δυνατή, στο πλαίσιο της διαδικασίας πληροφορήσεως και διαβουλεύσεως, η υπέρ προσχωρούντος κράτους αναγνώριση προσωρινών παρεκκλίσεων όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων της προς έκδοση πράξεως.

- 72 Επί του σημείου αυτού, εξάλλου, κανένας διάδικος δεν παρέσχε στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι αυτή η διαδικασία πληροφόρησης και διαβουλεύσεως δεν εφαρμόστηκε κανονικώς και ότι η Εσθονική Κυβέρνηση δεν ήταν σε θέση να προβάλλει τα συμφέροντά της όσον αφορά την πρόταση οδηγίας επί της οποίας στηρίχθηκε η οδηγία 1228/2003, σύμφωνα με όσα προβλέπει η διαδικασία αυτή (βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσα απόφαση Χαλυβουργική και Ελληνική Χαλυβουργία κατά Επιτροπής, σκέψη 15).
- 73 Αφετέρου, όπως υπενθύμισε το Κοινοβούλιο, όταν υποβληθεί στο Συμβούλιο πρόταση της Επιτροπής, αυτό έχει τη δυνατότητα να επιστήσει την προσοχή του Κοινοβουλίου, αν παραστεί ανάγκη, στον ενδεχομένως επείγοντα χαρακτήρα της εκδόσεως συγκεκριμένης πράξεως. Η διαδικασία συναποφάσεως του άρθρου 251 ΕΚ ουδόλως αποκλείει τη σχετικώς ταχεία έκδοση νομοθετικής πράξεως, ιδίως όταν οι απόψεις του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου δεν παρουσιάζουν σημαντική απόκλιση.
- 74 Η ανασφάλεια δικαίου την οποία ενδέχεται να επιφέρει η παρέλευση της προβλεπόμενης στο πλαίσιο της συνηθούς νομοθετικής διαδικασίας προθεσμίας θεραπεύεται μόνον, όπως ορθώς υποστήριξε η Επιτροπή, με την αναγνώριση αναδρομικής ισχύος στην προσωρινή παρέκκλιση που είχε ζητηθεί, αν τελικώς αποφασισθεί.
- 75 Συναφώς, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, μολονότι η αρχή της ασφαλείας δικαίου δεν επιτρέπει, κατά γενικό κανόνα, την έναρξη της ισχύος μιας κοινοτικής πράξεως σε χρόνο προγενέστερο της δημοσιεύσεώς της, αποκλίσεις επιτρέπονται κατ' εξαίρεση, όταν αυτό απαιτείται από τον επιδιωκόμενο σκοπό και όταν εξασφαλίζεται δεόντως η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των ενδιαφερομένων (βλ. απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 1990, C 331/88, Fedesa κ.λπ., Συλλογή 1990, σ. I 4023, σκέψη 45, και προαναφερθείσα απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, σκέψη 21).

76 Πρέπει, επιπλέον, να επισημανθεί ότι, όπως επισήμανε μεταξύ άλλων η Πολωνική Κυβέρνηση, ενδέχεται βεβαίως να αποδειχθεί ότι το γεγονός ότι η Πράξη Προσχωρήσεως του 2003 δεν περιέχει γενική διάταξη παρέχουσα τη δυνατότητα χορηγήσεως προσωρινών παρεκκλίσεων όσον αφορά την εφαρμογή στα νέα κράτη μέλη πράξεων εκδοθεισών μεταξύ της ημερομηνίας υπογραφής της Συνθήκης Προσχωρήσεως του 2003 και της ημερομηνίας έναρξεως της ισχύος της και το γεγονός ότι η μοναδική προς τούτο δυνατότητα παρέχεται μέσω της διαδικασίας πληροφορήσεως και διαβουλεύσεως συνιστούν αναδρομικώς ανεπαρκείς ρυθμίσεις. Επίσης, αποτελεί ενδεχομένως συνέπεια της καταστάσεως αυτής το ότι το άρθρο 55 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας και των προσαρμογών των Συνθηκών επί των οποίων βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 2005, L 157, σ. 203), την οποία επικαλέστηκαν διάφοροι διάδικοι και της οποίας το αντικείμενο είναι παρεμφερές προς εκείνο του άρθρου 55 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003, προβλέπει ρητώς ότι η αρμοδιότητα του Συμβουλίου να χορηγεί προσωρινές παρεκκλίσεις εκτείνεται και στις πράξεις των κοινοτικών οργάνων που εκδίδονται μεταξύ της ημερομηνίας υπογραφής της Συνθήκης Προσχωρήσεως και της ημερομηνίας προσχωρήσεως. Ωστόσο, οι ενδεχόμενες ατέλειες της Συνθήκης Προσχωρήσεως του 2003 επί του σημείου αυτού δεν μπορούν να επιτρέψουν τη χρήση εσφαλμένης νομικής βάσεως.

77 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι συμπληρωματικές παρεκκλίσεις που εισήγαγε η οδηγία και για τις οποίες γίνεται λόγος στη σκέψη 52 της παρούσας αποφάσεως δεν μπορούσαν να χορηγηθούν εγκύρως βάσει του άρθρου 57 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003.

78 Συνεπώς, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως είναι βάσιμος στο μέτρο που βάλλει κατά του μη σύννομου χαρακτήρα των εν λόγω συμπληρωματικών παρεκκλίσεων.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως

- 79 Λαμβανομένου υπόψη ότι, κατόπιν της εξετάσεως του πρώτου λόγου ακυρώσεως, διαπιστώθηκε εν μέρει μόνον ο μη σύννομος χαρακτήρας της προσβαλλόμενης οδηγίας, επιβάλλεται η εξέταση του δευτέρου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από ελλιπή αιτιολογία της οδηγίας αυτής, προκειμένου να εξακριβωθεί αν η εν λόγω οδηγία πάσχει πλήρη έλλειψη νομιμότητας.
- 80 Με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι η επίδικη οδηγία δεν εξηγεί αν και κατά πόσον προβαίνει σε προσαρμογή λόγω της προσχωρήσεως, ούτε διευκρινίζει τους λόγους της κατ' εξαίρεση χρησιμοποίησεως του άρθρου 57 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 ως νομικής βάσης, κατά παρέκκλιση από τη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Το προοίμιο της οδηγίας αυτής, εξάλλου, δεν τροποποιήθηκε σε σχέση με εκείνο της προτάσεως της Επιτροπής στην οποία αναφέρεται η σκέψη 24 της παρούσας αποφάσεως, ενώ η πρόταση αυτή στηρίζεται στα άρθρα 47, παράγραφος 2, ΕΚ, 55 ΕΚ και 95 ΕΚ, και δεν παρασχέθηκε καμία εξήγηση ως προς τη διαφορά αυτή.
- 81 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η αιτιολογία την οποία επιβάλλει το άρθρο 253 ΕΚ πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη φύση της επίμαχης πράξεως. Βεβαίως από την αιτιολογία αυτή πρέπει να προκύπτει σαφώς και άνευ αμφισημίας η συλλογιστική του κοινοτικού οργάνου, συντάκτη της πράξεως, ώστε να καθίσταται δυνατό για τους ενδιαφερομένους να λάβουν γνώση των λόγων που υπαγόρευσαν τη λήψη του μέτρου και για τον αρμόδιο δικαστή να ασκήσει τον έλεγχο του, πλην όμως δεν απαιτείται να διευκρινίζει όλα τα σχετικά νομικά ή πραγματικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, το ζήτημα αν η αιτιολογία μιας πράξεως ανταποκρίνεται στους όρους του άρθρου 253 ΕΚ δεν εκτιμάται με γνώμονα μόνον τη διατύπωσή της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται, καθώς και το σύνολο των νομικών κανόνων που διέπουν τον συγκεκριμένο τομέα (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 10ης Ιουλίου 2003, C-15/00, Επιτροπή κατά ΕΤΕ, Συλλογή 2003, σ. I-7281, σκέψη 174).

82 Εν προκειμένω, όπως ορθώς υποστήριξαν το Συμβούλιο και η Εσθονική Κυβέρνηση, το προοίμιο της προσβαλλόμενης οδηγίας, που αναφέρεται στην αίτηση της Δημοκρατίας της Εσθονίας, στην προσωρινή παρέκκλιση από την οδηγία 96/92 που προβλέφθηκε υπέρ του εν λόγω κράτους μέλους με το παράρτημα VI της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003, στη δήλωση αριθ. 8, στην επίσπευση του ανοίγματος της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας που πραγματοποιήθηκε με την οδηγία 2003/54 και, τέλος, στις ιδιαιτερότητες του τομέα του ασφαλτούχου σχιστόλιθου στην Εσθονία, καθώς και στα προβλήματα που αντιμετώπιζε ο τομέας αυτός ελλείψει των μεταβατικών μέτρων που προβλέπει η προσβαλλόμενη οδηγία, είναι ικανό να παράσχει στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να λάβουν επαρκώς γνώση των λόγων που υπαγόρευσαν τη λήψη των μεταβατικών αυτών μέτρων και στο αρμόδιο δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του.

83 Τα στοιχεία αυτά παρέχουν ιδίως στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να ελέγξει την ορθότητα της νομικής βάσεως που δέχθηκε ο κοινοτικός νομοθέτης, ήτοι του άρθρου 57 της Πράξεως Προσχωρήσεως, όπως προκύπτει ρητώς από τις διατάξεις της προσβαλλόμενης οδηγίας, χωρίς η επιλογή του να χρήζει λεπτομερέστερης αιτιολογίας. Η απόφαση του Συμβουλίου να μη δεχθεί τη νομική βάση που πρότεινε η Επιτροπή δεν χρήζει, ομοίως, ειδικότερης αιτιολογίας.

84 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να κηρυχθεί αβάσιμος.

Επί της μερικής ακυρώσεως της προσβαλλόμενης οδηγίας

85 Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 77 και 78 της παρούσας αποφάσεως, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως κηρύχθηκε εν μέρει βάσιμος, στο μέτρο που οι συμπληρωματικές παρεκκλίσεις που προβλέπει η προσβαλλόμενη οδηγία δεν μπορούσαν να χορηγηθούν εγκύρως βάσει του άρθρου 57 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003.

- 86 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η μερική ακύρωση κοινοτικής πράξεως είναι δυνατή μόνον εφόσον τα στοιχεία των οποίων ζητείται η ακύρωση δύνανται να αποσπασθούν από την υπόλοιπη πράξη (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 24ης Μαΐου 2005, C-244/03, Γαλλία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, Συλλογή 2005, σ. I-4021, σκέψη 12 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 87 Εν προκειμένω, οι συμπληρωματικές παρεκκλίσεις που εισήγαγε η προσβαλλόμενη οδηγία σαφώς αποσπώνται από τις λοιπές διατάξεις της η οποία, όπως προκύπτει από τον συνδυασμό του άρθρου 1 με την πρώτη έως όγδοη αιτιολογική σκέψη της, επιδιώκει διπλό σκοπό, ήτοι, αφενός, τη συνεκτίμηση, στο πλαίσιο του προβλεπόμενου από την οδηγία 2003/54 καθεστώτος, της μεταβατικής περιόδου που είχε αναγνωρισθεί σε προγενέστερο στάδιο στη Δημοκρατία της Εσθονίας με το παράρτημα VI της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003, όσον αφορά την οδηγία 96/92, και, αφετέρου, τη χορήγηση, για την περίοδο 2009-2012, συμπληρωματικής παρεκκλίσεως συνοδευομένης από υποχρέωση σταδιακής εφαρμογής του άρθρου 21 της οδηγίας 2003/54.
- 88 Συνεπώς, η προσβαλλόμενη οδηγία πρέπει να ακυρωθεί στο μέτρο που προβλέπει υπέρ της Εσθονίας παρέκκλιση από την εφαρμογή του άρθρου 21, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2003/54, της οποίας τα αποτελέσματα εκτείνονται πέραν της 31ης Δεκεμβρίου 2008, καθώς και παρεπόμενη υποχρέωση εξασφάλισης μερικού μόνον ανοίγματος της αγοράς που θα αντιπροσωπεύει το 35 % της καταναλώσεως από την 1η Ιανουαρίου 2009 και υποχρέωση ετήσιας κοινοποίησης των κατώτατων ορίων καταναλώσεως που δημιουργούν δικαίωμα επιλεξιμότητας για τον τελικό καταναλωτή.

Επί των χρονικών αποτελεσμάτων της ακυρώσεως

- 89 Το Συμβούλιο, επικαλούμενο το άρθρο 231, παράγραφος 2, ΕΚ και την ανάγκη αποτροπής μιας καταστάσεως αβεβαιότητας για τους επιχειρηματίες και επενδυτές

στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας στην Εσθονία, καθώς και για τους θιγόμενους εργαζομένους, υποστηριζόμενο από την Εσθονική Κυβέρνηση και την Επιτροπή, ζήτησε από το Δικαστήριο, για την περίπτωση ακυρώσεως της προσβαλλόμενης οδηγίας, να διατηρήσει σε ισχύ τα αποτελέσματα της εν λόγω πράξεως μέχρι την έκδοση νέας οδηγίας.

- 90 Το Κοινοβούλιο, επισημαίνοντας ότι η προσφυγή του δεν αφορά τη βασιμότητα της αιτήσεως χορηγήσεως παρεκκλίσεως που υπέβαλε η Δημοκρατία της Εσθονίας, αλλά μόνον τη νομική βάση επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη οδηγία, ανακοίνωσε ότι δεν επιθυμεί να αποφανθεί επί της σχετικής αιτήσεως του Συμβουλίου.
- 91 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι η αίτηση αυτή υποβλήθηκε με την προοπτική ενδεχόμενης ολικής ακυρώσεως της προσβαλλόμενης οδηγίας εκ μέρους του Δικαστηρίου.
- 92 Εν προκειμένω, η προσβαλλόμενη οδηγία αποτελεί, για τους λόγους που διευκρινίστηκαν στη σκέψη 88 της παρούσας αποφάσεως, αντικείμενο μερικής μόνον ακυρώσεως, ενώ η προσωρινή παρέκκλιση από το άρθρο 21, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2004/85 την οποία προέβλεπε η προσβαλλόμενη οδηγία διατηρείται σε ισχύ μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2008. Υπό τις συνθήκες αυτές, παρέλκει η απόφαση επί της προαναφερθείσας αιτήσεως του Συμβουλίου.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 93 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του

νικήσαντος διαδίκου. Ωστόσο, κατά το άρθρο 69, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του ίδιου Κανονισμού Διαδικασίας, το Δικαστήριο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων. Εν προκειμένω, δεδομένου ότι το Συμβούλιο ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα όπως ζήτησε το Κοινοβούλιο. Η Δημοκρατία της Πολωνίας, η Δημοκρατία της Εσθονίας και η Επιτροπή, που παρενέβησαν στη διαφορά, φέρουν, σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού, τα δικαστικά τους έξοδα

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει την οδηγία 2004/85/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2004, για τροποποίηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων στην Εσθονία, στο μέτρο που η οδηγία αυτή προβλέπει υπέρ της Εσθονίας παρέκκλιση από την εφαρμογή του άρθρου 21, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2003/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2003, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την κατάργηση της οδηγίας 96/92/ΕΚ, πέρα της 31ης Δεκεμβρίου 2008, καθώς και παρεπόμενη υποχρέωση εξασφαλίσεως μερικού μόνον ανοίγματος της αγοράς που θα αντιπροσωπεύει το 35 % της καταναλώσεως από την 1η Ιανουαρίου 2009 και υποχρέωση ετήσιας κοινοποιήσεως των κατώτατων ορίων καταναλώσεως που δημιουργούν δικαίωμα επιλεξιμότητας για τον τελικό καταναλωτή.
- 2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.
- 3) Καταδικάζει το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως στα δικαστικά έξοδα.

- 4) Η Δημοκρατία της Πολωνίας, η Δημοκρατία της Εσθονίας και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων φέρουν τα έξοδά τους.**

(υπογραφές)